

Η περιπέτεια της Του συνέντευξη με τον Δημήτρη Βαγιανό

Στο Ραδιοφωνικό Σταθμό της Εκλησίας της Ελλάδος

Στην Ελλάδα βρίσκεται σε μικρογραφία ολόκληρη η περιπέτεια του ανθρώπου, είναι χαραγμένη σε κάθε τι που μας περιβάλλει. Εύστοχα ο Νίκος Καζαντζάκης γράφει «το πρόσωπο της Ελλάδας είναι ένα παλιμψηστο από δώδεκα κύριες απανωτές γραφές, της Λίθινης, της Αιγαιικής, της Μυκηναϊκής, του Δωρικού Μεσαίωνα, της Κλασσικής εποχής, της Ελληνιστικής εποχής, της Ρώμης, του Βυζαντίου, της Φραγκοκρατίας, της Τουρκοκρατίας, του Εικοσιένα και τη σύγχρονη. Η αφετηρία για να τα νιώσεις αυτά είναι το χώμα, τη πέτρα, το νερό, ο ήλιος και ο αέρας της Ελλάδας».

Το σωματείο «Σώστε την Ίο» SAVE IOS συστάθηκε πρόσφατα και έχει στόχο την προστασία του αιγαιοπελαγίτικου πολιτισμού, της πολιτισμικής κληρονομιάς, της φύσης και του παραδοσιακού τοπίου της Ίου. Η περιπέτεια της Ίου είναι η περιπέτεια κάθε ελληνικού νησιού.

Την συνέντευξη μου παραχώρησε ο Δημήτρης Βαγιανός καθηγητής χρηματοοικονομικών στο London School of Economics, είναι μέλος της Βρετανικής Ακαδημίας από το 2014 καθώς και μέλος της επιτροπής Πισσαρίδη για την εκπόνηση αναπτυξιακού σχεδίου για την ελληνική οικονομία.

Υπάρχει πολιτική προστασία για το περιβάλλον στα νησιά, υπάρχει σχεδιασμός για την βιώσιμη ανάπτυξη των νησιών μας;

Υπάρχουν σημαντικές διατά-

ξεις στην ελληνική νομοθεσία για την προστασία του περιβάλλοντος στα νησιά. Για παράδειγμα, η δόμηση κοντά στον αιγιαλό ή κοντά σε υγρότοπους απαγορεύεται. Επίσης πολλά νησιά έχουν χαρακτηριστεί ως τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, όπου οι αδειοδοτήσεις έργων πρέπει να εγκρίνονται από το Υπουργείο Πολιτισμού.

Δυστυχώς οι παραπάνω διατάξεις μπορεί να μην εφαρμόζονται στην πράξη, κάτι που διαπιστώνουμε με μεγάλη μάλιστα έχουν αρχίσει να περιορίζονται και την πρόσβαση για το κοινό.

Με ελάχιστες εξαιρέσεις, οι κρατικές υπηρεσίες κάνουν τα κλειστά μάτια στις καταστροφές αυτές. Μάλιστα, τα αρμόδια υπουργεία εντάσσουν τις σχετικές κατασκευές σε προγράμματα στρατηγικών επενδύσεων, και εγκρίνουν επιδοτήσεις για τους επενδυτές από τον κρατικό προϋπολογισμό. Δηλαδή όχι μόνο πρέπει ν' αποδεχθούμε την καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος, αλλά πρέπει και να πληρώσουμε τους καταστροφείς από τους φόρους μας.

Η περιπέτεια της Ίου είναι και

η περιπέτεια κάθε ελληνικού νησιού, ποιες είναι οι σύγχρονες απειλές για το νησί;

Ένα μεγάλο μέρος της Ίου, περίπου 30%, έχει αγοραστεί από ανώνυμες εταιρείες, πίσω από τις οποίες βρίσκονται τα ίδια επενδυτικά συμφέροντα. Οι εταιρείες αυτές σχεδιάζουν την κατασκευή μεγάλου αριθμού ξενοδοχείων και τουριστικών κατοικιών σε παραλίες του νησιού. Στις παραλίες αυτές μάλιστα έχουν αρχίσει να περιορίζονται και την πρόσβαση για το κοινό.

Οι κατασκευές που έχουν γίνει μέχρι τώρα χαρακτηρίζονται από σημαντικές περιβαλλοντικές καταστροφές και παράβασικότητα, όπως ανέφερα στην προηγούμενη ερώτηση. Οι κατασκευές μέχρι τώρα βρίσκονται σε δυο περιοχές: Αυλάκι Παπά, όπου υπήρχε ο προστατευόμενος υγρότοπος, και Κουμπάρα-Διακοφτό, όπου έχει κτιστεί η γέφυρα, οι πισίνες δίπλα στον αιγιαλό, κλπ.

Πρόσφατα, η Διυπουργική Επιτροπή Στρατηγικών Επενδύσεων αποφάσισε να εντάξει στο πρόγραμμα στρατηγικών επενδύσεων τρία νέα επενδυτικά σχέδια που αφορούν την Ίο, και συμπεριλαμβάνουν την κατασκευή τριών τουριστικών χωριών. Δηλαδή εγκρίνεται ο διπλασιασμός της οικιστικής πυκνότητας του νησιού σε διάστημα λίγων χρόνων, κάτι που θα επιφέρει αναπόφευκτα αλλοίωση της φυσιογνωμίας του. Τα επενδυτικά σχέδια που εγκρίθηκαν από την επιτροπή έχουν καταρτιστεί από τα ίδια επιχειρηματικά συμφέροντα

που έχουν προκαλέσει τις περιβαλλοντικές καταστροφές που ανέφερα.

Συνοπτικά, η Ίος απειλείται με (α) εκτεταμένη αλλοίωση της Αιγαιοπελαγίτικής της φυσιογνωμίας, (β) μονοπωλιακή τουριστική εκμετάλλευση, και (γ) ιδιωτικοποίηση μεγάλου μέρους των παραλιών της. Αν και η απειλή αυτή είναι πιο ορατή για την Ίο στην παρούσα συγκυρία, αφορά και τα περισσότερα ελληνικά νησιά. Το μοντέλο ανάπτυξης που προωθείται στην Ίο στην παρούσα συγκυρία στην άνεση της θάλασσας.

Στο πλαίσιο αυτό, οι τουριστικές επενδύσεις δεν πρέπει να αξιολογούνται μόνο με μια καθαρά ποσοτική διάσταση, δηλαδή πόσα εκατομμύρια Ευρώ προσθέτουν στο σύνολο των επενδύσεων στη χώρα. Μια επένδυση σ' ένα νησί μπορεί να δείχνει καλή «στα χαρτιά», αλλά να έχει αρνητικό συνολικό αποτύπωμα αν ληφθούν υπ' όψη οι επιπτώσεις στο περιβάλλον και τη μελλοντική επισκεψιμότητα στο νησί.

Ποιο είναι το όραμα σας για την Ίο;

Η Ίος είναι ένα νησί με ιδιαίτερες φυσικές ομορφίες, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται και οι πανέμορφες παραλίες της. Ο συνδυασμός των παραλιών, του Αιγαιοπελαγίτικου τοπίου, και της έντονης νυκτερινής ζωής έχουν καταστήσει την Ίο ελκυστικό τουριστικό προορισμό.

Η Ίος έχει και άλλα χαρακτηριστικά, τα οποία δεν έχουν αναδεχθεί επαρκώς. Έχει ένα πλούσιο δικτύο μονοπατών (τα παλιά μονοπάτια εκτείνονται σε μήκος 200 χλμ), καθώς και σπάνιους υγρότοπους και πανίδια. Έχει επίσης πλούσια ιστορία και πολιτιστική παράδοση. Για παράδειγμα, ένας από τους σημαντικότερους Πρωτοκυκλαδικούς οικισμούς (Σκάρκος) βρίσκεται στην Ίο. Είναι ένας από 14 αρχαιολογικούς χώρους στο νησί, ενώ υπάρχουν επίσης 19 ναοί που έχουν χαρακτηριστεί προστατευόμενα μνημεία. Η καλύτερη ανάπτυξη των φυσικών και πολιτισμικών στοιχείων αυτών, καθώς και της πλούσιας παράδοσης του νησιού, θα μπορούσε να προσελκύσει και τουρισμό άλλων ειδών, και όχι μόνο κατά τους καλοκαιρινούς μήνες.

Οραματίζομαστε λοιπόν μια ανάπτυξη πρέπει σαφώς να αλλάξει. Εμβληματικά νησιά όπως η Σαντορίνη έχουν αναπτυχθεί άναρχα και είναι πλέον υπερκορεσμένα. Η τουριστική ανάπτυξη γίνεται χωρίς χωροταξικό σχεδιασμό και χωρίς μελέτες φέρουσας ικανότητας, οι οποίες να εξετάζουν περιβαλλοντικές, κοινωνικές και οικονομικές παραμέτρους. Ο σχεδιασμός αυτός είναι απαραίτητος πριν την έγκριση μεγάλων επενδύσεων, όπως αυτές στην Ίο. Στην Ίο δεν υπάρχει ούτε εγκεκριμένη χωροταξική μελέτη ούτε μελέτη φέρουσας ικανότητας. Μάλιστα, μια χωροταξική μελέτη που είχε αναθέσει ο Δήμος το 2009-10 θάφτηκε στην πορεία; ήσως όχι συμπτωματικά καθώς πολλά από τα σημεία που προόρισε ως ζώνες απόλυτης προστασίας ή ήπιας ανάπτυξης προορίζονται πλέον για τις στρατηγικές επενδύσεις;

Η τουριστική ανάπτυξη στα νησιά θα πρέπει να χωροθετείται γύρω από παραδοσιακούς οικισμούς, ή ως ανάπλαση εγκαταλειμμένων οικισμών. Έτσι θα προστατεύεται το περιβάλλον και η φυσιογνωμία του νησιού. Η τουριστική ανάπτυξη θα πρέπει επίσης να συμπεριλαμβάνει τη σύνδεση με τον πολιτισμό, τα τοπικά προϊόντα και κουζίνα, καθώς και το ευρύτερο φυσικό περιβάλλον όπως τα μονοπάτια και τις

Πηγή: Mhtida.gr